

Archeologisch onderzoek De Pirk te Vaassen

Waarderend veldonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 638

Archeologisch onderzoek De Pirk te Vaassen

Waarderend Veldonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 638

Definitief

ISSN 1573-5710

Opdrachtgever:
Ter Steege Vastgoed bv

Grontmij Nederland bv
Assen, 23 mei 2008

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek De Prik te Vaassen
Subtitel : Waarderend Veldonderzoek
Projectnummer : 229497
Referentienummer : 229497
Revisie : 0
Datum : 23 mei 2008

Auteur(s) : mevr. drs. P. Fijma
E-mail adres : paula.fijma@grontmij.nl
Gecontroleerd door : dhr. drs. J. van der Roest
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : dhr. ing. J. Knol
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
noord@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Administratieve gegevens

Datum opdracht : maart 2007
definitief : 23 mei 2008

Opdrachtgever : Ter Steege Vastgoed bv

Uitvoerder : Grontmij Nederland bv
mevr. drs. P. Fijma

Bevoegd gezag : Gemeente Epe

Locatie : gemeente : Epe
plaats : Vaassen
toponiem : De Pirk

RD-coördinaten : NW x: 194.896 / y: 477.829
NO x: 194.953 / y: 477.814
ZO x: 194.947 / y: 477.787
ZW x: 194.889 / y: 477.803

kaartblad 27D Epe
afm. plangebied : Circa 1,8 hectare

AMK : monumentnr. :

Archis2 : CIS-code : 28904

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen.....	5
1.2	Plangebied.....	5
1.3	Doelstelling.....	5
2	Samenvatting IVO-1.....	6
2.1	Bureauonderzoek.....	6
2.2	Veldonderzoek.....	6
3	Veldonderzoek.....	8
3.1	Methode.....	8
3.2	Resultaten.....	8
3.3	Conclusie Veldonderzoek.....	8
4	Evaluatie.....	10

Bijlage 1: Locatie Plangebied

Bijlage 2: Locatie Boringen

Bijlage 3: Boorprofielen

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Grontmij Nederland bv heeft in opdracht van Ter Steege Vastgoed bv een archeologisch Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van een waarderend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied De Pirk te Vaassen. De aanleiding voor het onderzoek is de toekomstige bouw van woningen in het plangebied. Tijdens de realisatie van het woningbouwplan zullen werkzaamheden worden uitgevoerd die de bodem en eventueel aanwezige archeologisch resten kunnen verstoren of vernietigen. Tijdens het in 2006 uitgevoerde veldonderzoek is een vondst en een ten dele onverstoorde bodem aangetroffen. Daarom dient in het plangebied een waarderend onderzoek te worden uitgevoerd.

1.2 Plangebied

Het plangebied ligt in de kern van de bebouwde kom van Vaassen. Het terrein wordt aan de noord- en westzijde begrensd door de Stationsstraat, aan de oostzijde door de Laan van Fasna en aan de zuidzijde door de Veenweg. Ten tijde van het veldonderzoek was het plangebied in gebruik als bedrijventerrein. Grote delen van het terrein waren verhard met klinkers of asfalt. Daarnaast waren meerdere gebouwen in het gebied aanwezig. De oppervlakte van het totale plangebied bedraagt ongeveer 1,8 hectare. Alleen in het noordelijke gedeelte van het plangebied zijn waarderende boringen uitgevoerd. De exacte locatie van het plangebied wordt weergegeven in bijlage 1.

1.3 Doelstelling

Doel van waarderend onderzoek is het vaststellen van de aard, omvang, datering, complexiteit en conserveringsgraad van de aangetroffen vindplaats. Op basis van de resultaten van het onderzoek kan, in overleg met het bevoegd gezag, worden bepaald of een vervolgonderzoek noodzakelijk is.

2 Samenvatting IVO-1

2.1 Bureauonderzoek

Op basis van de geraadpleegde bodemkundige gegevens konden in het plangebied beekerdgronden, hoge zwarte enkeerdgronden en holtpodzolgronden verwacht worden. Enkeerdgronden hebben een dik humushoudend dek dat de onderliggende bodemlagen en de eventuele archeologische waarden daarin beschermen. Bovendien werden deze zogenaamde esdekken vaak aangelegd op relatief hooggelegen gronden die in het verleden werden gezien als gunstige locaties voor bewoning. Ook podzolgronden zijn meestal gevormd in relatief hooggelegen gronden.

In de omgeving van het plangebied zijn enkele archeologische waarnemingen geregistreerd. Met name waarnemingsnummers 33966, 30557 en 41920 springen in het oog aangezien ze direct naast het plangebied zijn gelegen. Hier is een crematiegrafveld gevonden uit het Late Neolithicum gevonden en op dezelfde plaats tevens een urnenveld en nederzetting uit de IJzertijd.

Op basis van het in 2006 uitgevoerde Bureauonderzoek konden in het plangebied archeologische resten worden verwacht uit het Laat-Neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd (zie tabel 2.1)¹. De archeologische resten konden zich binnen 1,0 m beneden het maaiveld bevinden. Gezien het gebruik van het plangebied was er echter een grote kans dat de bodem in het plangebied verstoord was, waardoor eventuele archeologische resten verloren zijn gegaan.

Tabel 2.1: Overzicht van archeologische perioden²

Periode	Tijd		
Laat-Paleolithicum (Oude Steentijd)		tot	9.000 v.Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	9.000 v.Chr.	-	4.900 v.Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5.325 v.Chr.	-	1.900 v.Chr.
Bronstijd	1.900 v.Chr.	-	800 v.Chr.
IJzertijd	800 v.Chr.	-	12 v.Chr.
Romeinse Tijd	12 v.Chr.	-	450 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1.050 n.Chr.
Late Middeleeuwen	1.050	-	1.500 n.Chr.
Nieuwe Tijd	1.500	-	heden

2.2 Veldonderzoek

Tijdens het booronderzoek is bij verschillende boringen een onverstoord bodemprofiel aangetroffen. Het betreffen boringen met een esdek en/of een podzolprofiel. De boringen met een

¹ Beek, J.L. van, 2006. Archeologisch onderzoek De Pirk te Vaassen. Inventariserend Veldonderzoek. Grontmij Archeologische Rapporten 32. Grontmij Nederland bv, Assen,

² Voor de dateringen is gebruik gemaakt van:

Lanting, J.N. & J. van der Plicht, 1996. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, I: Laat-Paleolithicum. In: Palaeohistoria 37/38 (1995-1996), pp. 71-125.

Lanting, J.N. & J. van der Plicht, 2000. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, II: Mesolithicum. In: Palaeohistoria 39/40 (1997-1998), pp. 99-164.

Lanting, J.N. & J. van der Plicht, 2002. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, III: Neolithicum. In: Palaeohistoria 41/42 (1999-2000), pp. 99-164.

onverstoord profiel komen verspreid over het plangebied voor. Hieruit blijkt dat de bodemverstooring in het plangebied lokaal van aard is. Tevens werd in één boring een vondst aangetroffen. Het betreft een fragment aardewerk dat kan worden gedateerd in de Vroege IJzertijd.

Op basis van de het uitgevoerde onderzoek is voor het plangebied een aanvullend onderzoek aanbevolen. Tijdens dit onderzoek dient de precieze aard, omvang, datering, complexiteit en conserveringsgraad te worden onderzocht.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het veldwerk voor het inventariserende veldonderzoek is op 7 mei 2008 verricht door een archeoloog en twee veldbodemkundigen. Het veldonderzoek is gecombineerd uitgevoerd met het milieukundige onderzoek. Hierbij zijn 10 archeologische grondboringen uitgevoerd met behulp van een Edelmanboor met een diameter van 15 cm tot een diepte van maximaal 2 m beneden maaiveld. De boorprofielen zijn beschreven conform NEN5104 en de STIBOKA legenda. De opgeboorde grond gezeefd op een 4 mm-zeef en onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals verbrand of bewerkt bot, houtskool en aardewerk. Verder is gekeken naar bodemverkleuringen die zouden kunnen wijzen op mogelijke vegetatie- en/of cultuurlagen of grondsporen. De locatie van de boorpunten wordt weergegeven in bijlage 2 en de boorprofielen worden weergegeven in bijlage 3.

3.2 Resultaten

Rond de in 2006 uitgevoerde boring 75 zijn vier waarderende boringen uitgevoerd op circa 2,0 m afstand (boringen A1 tot en met A4). In het profiel van boring 75 werd destijds een intact profiel met een ophogingslaag (Aan-horizont) met daaronder een B-horizont (inspoelingslaag) aangetroffen. Ook in boringen A2, A3 en A4 is een esdek met daaronder een podzolprofiel waargenomen. Tot ongeveer 0,5 m beneden het maaiveld is de bodem verstoord. Daaronder is een Aan-horizont aanwezig van gemiddeld 0,35 m dik. Het esdek gaat over in de B-horizont van ongeveer 0,1 m dikte. Vanaf ongeveer 0,9 m beneden het maaiveld wordt de C-horizont gevonden. Bij boring A1 gaat het esdek direct over in de C-horizont. Er zijn bij boringen A1 tot en met A4 geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische waarden ter plaatse.

Bij boring 2 uit 2006 zijn twee waarderende boringen uitgevoerd (boringen A5 of A6) op circa 2,0 m afstand. Bij boring 2 werden in 2006 van boven naar beneden een Aan-, een B-, een BC- (overgangslaag) en de C-horizont aangetroffen. Het betrof dus een intact profiel van een esdek met een podzolering eronder. Zowel bij boring A5 als bij boring A6 werd een verstoord profiel waargenomen. Bij boring A5 is het profiel tot op de maximale boordiepte (1,5 m beneden het maaiveld) verstoord. Hierbij is tevens de top van de C-horizont verstoord. Bij boring A6 is de bodem verstoord tot 1,4 m beneden het maaiveld. Ook bij deze boring is de top van de C-horizont verstoord. Bij boringen A5 en A6 werden geen archeologische vondsten of grondsporen aangetroffen.

Het profiel van boring 9 uit 2006 bestaat tevens uit een esdek met daaronder een podzolprofiel (Aan-, B- en C-horizont). Bovendien werd er in het intacte bodemprofiel een archeologische vondst aangetroffen. Het betrof een fragment aardewerk dat werd gevonden onder de oude bouwvoor. De vondst is gedateerd in de Vroege IJzertijd en duidt op nederzettingssporen in het plangebied. Rond boring 9 werden vier aanvullende boringen uitgevoerd op ongeveer 2,0 m afstand (boringen A7 tot en met A10). Alleen bij boring A10 werd zowel een esdek als een inspoelingslaag aangetroffen in het profiel. Bij boringen A7 en A9 gaat het intacte esdek direct over in de C-horizont. Het profiel van boring A8 is verstoord tot in de C-horizont. In geen van de uitgevoerde waarderende boringen werden archeologische indicatoren aangetroffen.

3.3 Conclusie Veldonderzoek

Op basis van het uitgevoerde veldonderzoek kan geconcludeerd worden dat de mate van intactheid van de bodem in het plangebied zeer divers is. Op zeer korte afstand van elkaar komen zowel intacte als verstoorde bodemprofielen voor. In geen van de waarderende boringen

zijn aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied. Het fragment aardewerk dat in 2006 werd aangetroffen tijdens het verkennende booronderzoek maakt waarschijnlijk geen deel uit van een nederzettingsterrein.

4 Evaluatie

In opdracht van Ter Steege Vastgoed bv heeft Grontmij Nederland bv een archeologisch Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waarderende boringen uitgevoerd in het plangebied De Pirk te Vaassen. In de toekomst zal hier woningbouw worden gerealiseerd. Tijdens de realisering hiervan zullen graafwerkzaamheden worden uitgevoerd die eventueel aanwezige archeologische resten kunnen verstoren of vernietigen. Tijdens een in 2006 uitgevoerd verkennend booronderzoek is een ten dele onverstoorde bodem aangetroffen. Bovendien werd een vondst gedaan die gedateerd kon worden in de IJzertijd. Het doel van het waarderende onderzoek was het vaststellen van de aard, omvang, datering, complexiteit en conserveringsgraad van de aangetroffen vindplaats.

Tijdens het waarderende onderzoek werden aanvullende boringen uitgevoerd op circa 2,0 m afstand van de in 2006 uitgevoerde verkennende boringen. Hierbij werden zowel intacte als verstoorte bodemprofielen waargenomen. Er zijn tijdens de waarderende fase geen archeologische indicatoren aangetroffen. Op basis van het waarderende onderzoek kan worden gesteld dat de mate van intactheid van de bodem in het plangebied zeer divers is. Verder is er geen sprake van een archeologische vindplaats in het plangebied.

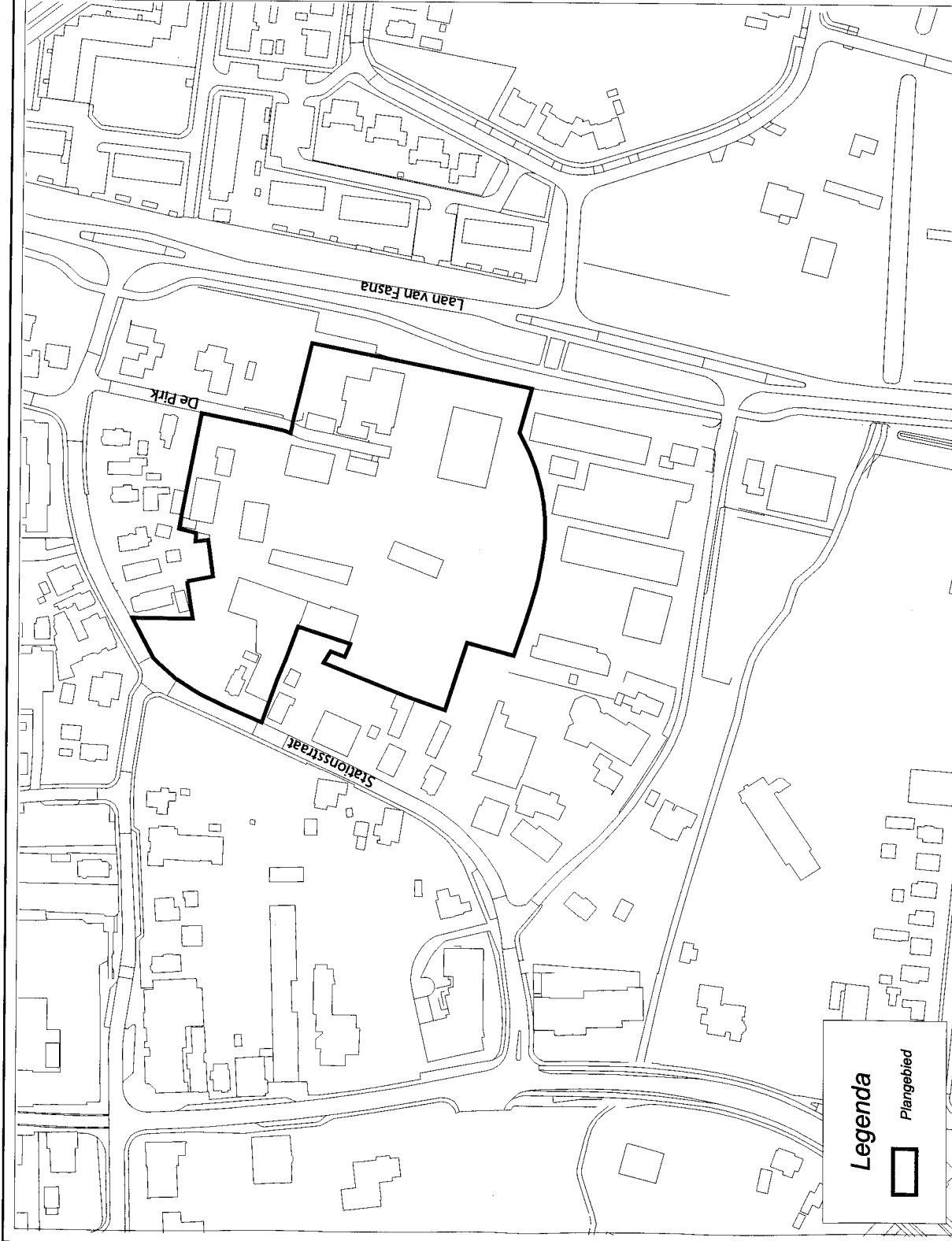
Het bovenstaande geeft geen aanleiding voor het uitvoeren van een vervolgonderzoek. Het advies luidt dat er geen beperkingen zijn ten aanzien van graafwerkzaamheden in het plangebied.

Het onderzoek is gebaseerd op een steekproef. Indien tijdens de uitvoering van de graafwerkzaamheden alsnog archeologische resten worden aangetroffen, dient direct contact opgenomen te worden met de bevoegde overheid.

Met betrekking tot de resultaten van dit onderzoek en de gegeven aanbeveling wordt geadviseerd contact op te nemen met het bevoegd gezag in kwestie.

Bijlage 1

Locatie Plangebied

Legenda

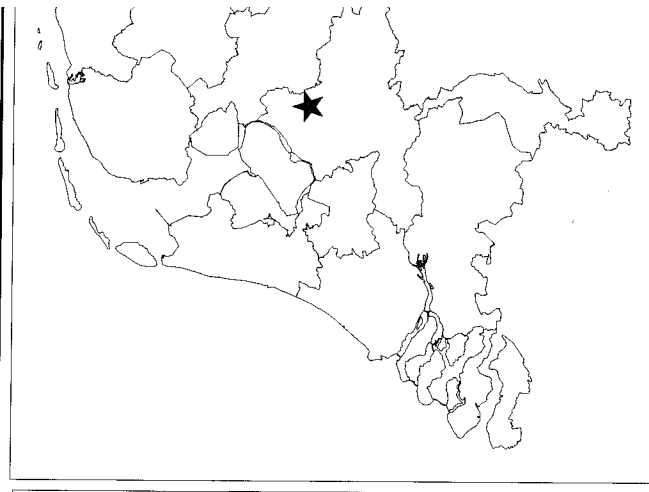
 Plangebied

**Archeologisch Onderzoek
De Pirk te Vaassen**

Locatie plangebied	
Opdrachtgever: Veluwe Bouwonderneming	
Schaal: 1 : 2500	
Bron: Topografische Dienst	

projectnummer: DR 171104	getekend LS	gecontroleerd MH
versie 0 datum: 08-07-04		

Bijlage 2

Locatie Boringen

Projectnummer DR 229497	Datum 20-05-08	Bijlage	Formaat A4	GAR-nummer 638	CIS-code	Getekend MO	Controle PF	Accoord JvdR	Schaal 1:250
-----------------------------------	--------------------------	---------	----------------------	--------------------------	----------	-----------------------	-----------------------	------------------------	------------------------

De Pirk te Vaassen

Opdrachtgever

Veluwe Bouwonderneming BV

Onderdeel

Locatie boringen waarderend veldonderzoek

Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

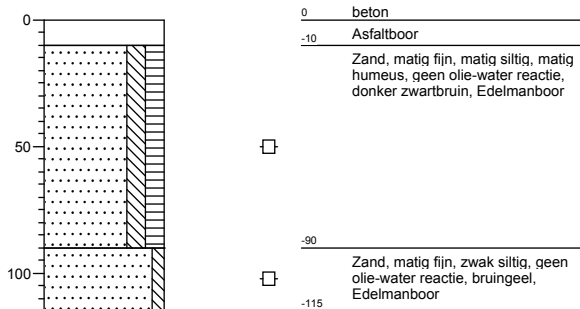

planning connecting
 respecting
 the future

Boring: A01

Datum: 07-05-2008

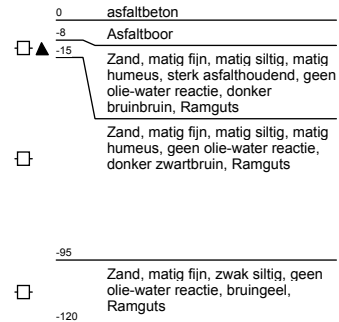
Opmerking:

Boring: A02

Datum: 07-05-2008

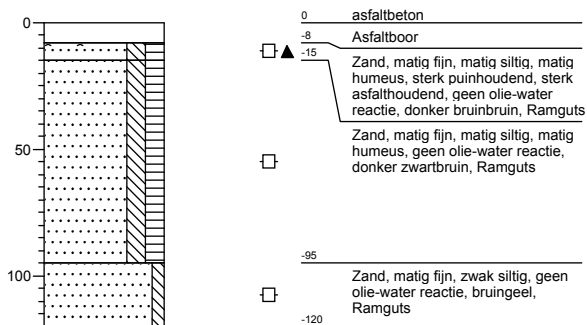
Opmerking:

Boring: A03

Datum: 07-05-2008

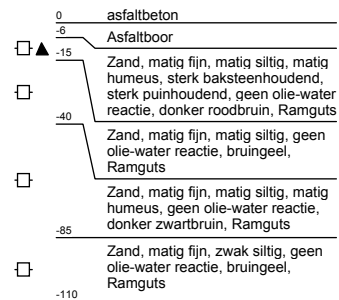
Opmerking:

Boring: A04

Datum: 07-05-2008

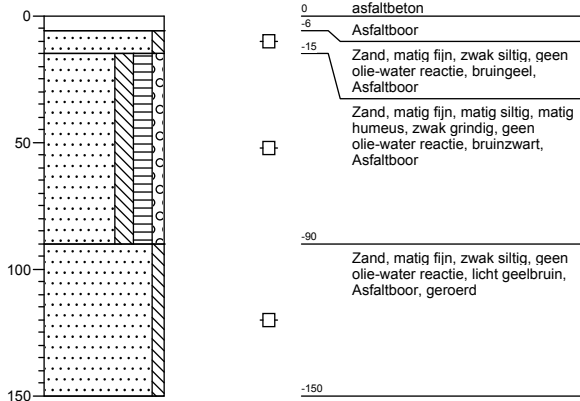
Opmerking:

Boring: A05

Datum: 07-05-2008

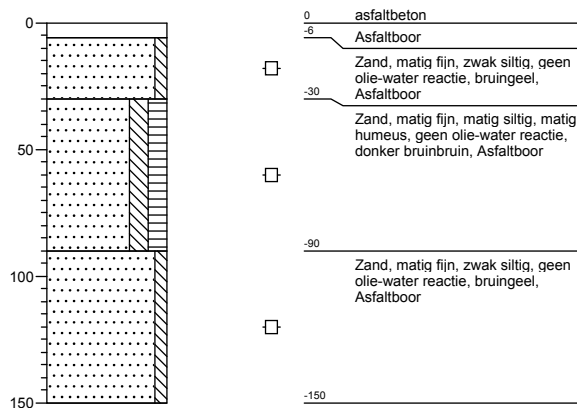
Opmerking:

Boring: A06

Datum: 07-05-2008

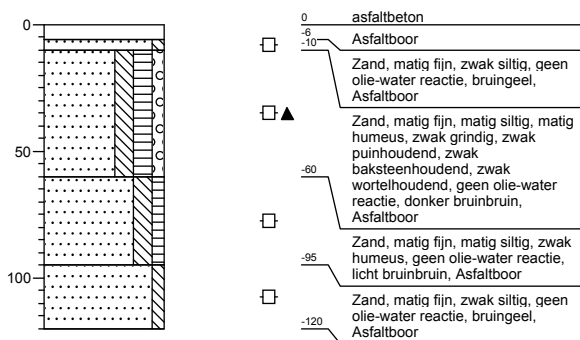
Opmerking:

Boring: A07

Datum: 07-05-2008

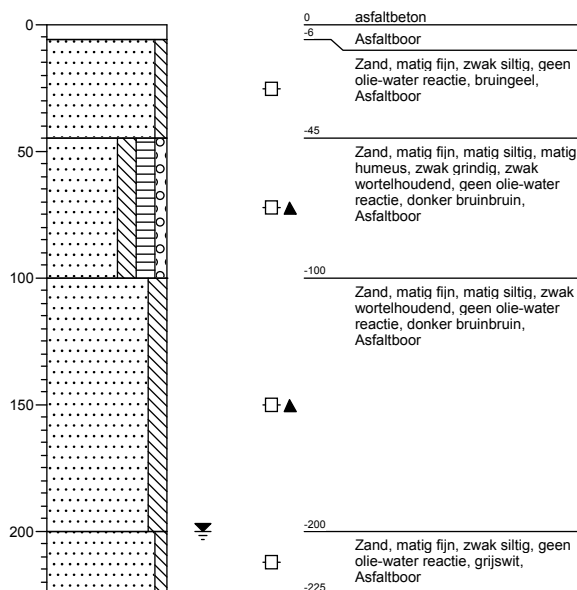
Opmerking:

Boring: A08

Datum: 07-05-2008

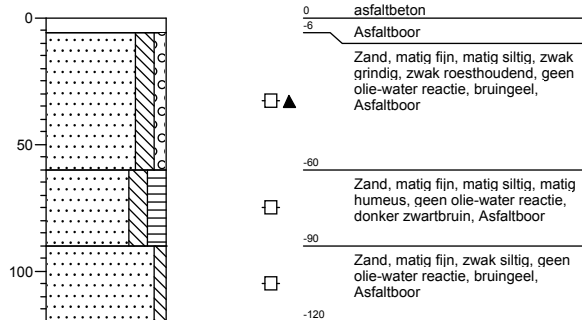
Opmerking:

Boring: A09

Datum: 07-05-2008

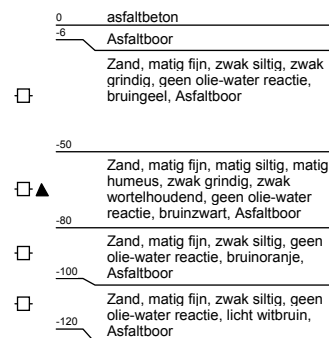
Opmerking:

Boring: A10

Datum: 07-05-2008

Opmerking:

Bijlage 3

Boorprofielen

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand

	slib
--	------

	water
--	-------

www.grontmij.nl